

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 «
Pe o lună . 2 «

Nrul de Duminică

Pe un an . 4 Cor.
: Pentru România și :
America . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Doak Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Mișcarea națională din Bucovina

(*) În toate vremurile și la toate popoarele apostolii ideilor mari și generoase au fost tinerii. Ba adesea în epocile de eroism și frământări tinerii au ajuns nu numai stăpâni pe sentimentele obștești, ci chiar cărmuitori ai țării.

E destul să amintim în privința asta cele ce s'au petrecut la 1848 în România și în statul ungar.

Și cum revendicările naționale îndeosebi după redeşeptarea dela 48 încoaci au luat o formă mai consistentă, e firesc, ca și în prezent lupta pentru limbă și naționalitate, să pornească din sînul tinerimii. Asta îndeosebi în Austria, unde sunt atâtea naționalități, fiecare cu tendința și interesele sale.

Lupta, care i-a ajutat pe cehi să ajungă unde sunt astăzi, a pornit-o tinerimea universitară. La ruteni, tot tinerii ruteni au pornit campania pentru revendicări naționale. Înainte cu doi ani 80 de universitari ruteni, ajungând în temniță, au refuzat zile întregi mîncarea, expunându-se să moară de foame, dar să nu renunțe la idealul și dorințele pentru cari se expun și azi : Universitate ruteană la Lemberg.

În Viena, la Insbruch, la Triest și în alte orașe din Austria tot tinerimea universitară poartă lupta și chiar acum la Praga tinerilor două națiuni, a cehilor și germanilor, a ajuns la cuțite în lupta pentru limbă.

Cu durere în suflet, trebuie să mărturisim, că numai tinerimea universitară română stă ca încătușată. Cea din statul ungar n'are teren nici libertate de acțiune, iar cea din Bucovina a stat nepăsătoare.

Acum însă un vântuleț cald bate dinspre Bucovina.

Tinerimea de acolo cerea deunăzi împlinirea unei vechi dorințe drepte. Lucru mare nu-i : o catedră de istorie românească la universitatea din Cernăuți, care ar trebui să fie numai a noastră. O demonstrație studentească încă nu-i vr'un lucru mare. Dar în Bucovina, după o lungă și durosă resignare, acestea sunt cele dintău semne de viață adevărată.

Studentii români din Cernăuți cer de vre-o zece ani încoace o catedră de istorie românească. Cererea lor a fost primită totdeauna cu un zimbet, pe care ei îl luau drept îmbărbătare, câtă vreme el era numai haina strălucitoare de minciună a ipocriziei austriace. Dar erau și studenții noștri de vină. Un drept firesc nu se cere ci se pretinde. Și dacă se cere, nu se cere așa cu pacea în gând și cu umilința pe buze.

Ceeace pare că a înțeles și tinerimea română din Bucovina, care după cum am arătat în numărul nostru de ieri, a făcut o strașnică demonstrație în Cernăuți, în favorul unei catedre pentru istoria română.

Răspunsul ce l-a dat decanul facultății filozofice, celor patru delegați ai tinerimei este de natură, credem noi, să întărească din ce în ce mai tare pe români.

Cu o desinvoltură proprie parveniților, decanul a zis că și admitându-se o catedră de istorie românească la universitatea din Cernăuți, prelegerea n'ar putea să fie decât tot numai *germană*, pentru că altfel »s'ar viola caracterul german al universității«.

Asta este o curată sfidare a tinerimei. Pentru că ce vrea tinerimea ? Vrea ca universității din orașul stăpânit odinioară de Stefan cel mare, să i-se dea și *caracter românesc* ! Aceasta în virtutea dreptului istoric ce au românii în Bucovina, iar pe de altă parte și în virtutea faptului că Bucovina e țară românească, și dacă este conștiință și demnitate în românii din Bucovina, ei nici nu trebuie să rabde batjocura, să fie dominați de niște pripășiți.

Demonstrația recentă a tineretului universitar e o probă, că în fine frații noștri din țara fagilor au înțeles umilirea în care vor să-i țină Austria cea perfidă și sunt deciși să pretindă mai cu aplomb ceeace li-se cuvenea chiar din anul nefericit când au fost deslipiți de patria mamă.

Mișcarea tineretului român din Cernăuți, este deci privită cu simpatie de toți românii.

La rezultatul dorit se va ajunge însă numai când mișcările pornite de tinerime i-se va alătura întreaga suflare românească. Toți factorii: deputații, prelații, corpul didactic și preoțimea într'un glas să mărturisească, sus și tare, să se audă până la Viena, că în țara întemeiată și apărată de un Dragoș și un Ștefan, națiunea română vrea să trăiască

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Dimitru Brătianu și ardelenii.

De Ioan Russu-Șirianu.

»Viața românească«, în numărul său din urmă, continuă cu publicarea scrisorilor lui Dimitru Brătianu. Sunt și acestea pline de interes și farmec. Înainte de a ne ocupa mai pe larg și a da un extras dintrânsele, ne simțim însă îndemnați să vorbim despre sentimentele ce marele patriot avea pentru noi.

Deja din extrasul ce am dat într'un foileton recent, cetitorii au putut vedea devotamentul nemărginit ce Dimitru Brătianu avea pentru cauza principatelor române.

Scriitorul acestor șire, care l-a cunoscut personal, poate să afirme, că și cauzei noastre naționale Dimitru Brătianu i-a purtat un interes deosebit și ca director al ziarului »Națiunea« (din București) a fost unul dintre cei dintău, care a căutat să agite chestia *Transilvaniei*, cum zicea el.

S'au împlinit douăzeci de ani de atunci. Pentru că spusesse marele adevăr — simțit de toți românii — că în cadrul constituției maghiare nu este loc și pentru noi, generalul Doda fusese condamnat la doi ani temniță. Cazul produsese senzație mare nu numai în Arad, unde se judecase procesul, ci pretutindeni între români. Eram alarmăți și noi, câțiva ardeleni, cari scriam la zărele din București.

Am și hotărât să începem pe această chestie o campanie pe deoparte protestând în contra asprimei cu care fusese lovit generalul Doda, pe de altă parte agitând spiritele din țară și căutând să le interesăm și să le cucerim pentru cauza noastră națională.

Am hotărât numaidecât să trimitem o adresă de aderență generalului Doda și să căutăm să obținem iscăliturile celor mai de seamă fruntași ai României.

Primisem însărcinarea să umblu cu adresa, un album întreg, pe la deputați și senatori. La Camera întâiul, cărui i-am prezentat adresa, a fost Nicolae Ionescu, reprezentant distins al generației dela 48. El mi-a și spus că două-trei zile Dimitru Brătianu (ales la Ploiești), nu va veni pe la Camera fiind puțin indispus. Dar mă îndemnă să mă duc la el acasă, unde cu plăcere mă va primi. Așa am și făcut.

La »Națiunea« (instalată în colțul străzii Doamnei și calei Victoriei) secretar de redacție era atunci Radu Popea, care m-a și anunțat și m-a condus în biroul marelui patriot.

Cazul Doda îl cunoștea deja din ziare. Știa de asemeni, că noi ardelenii preparăm o adresă.

»Foarte bine, foarte bine — îmi zise — asta-i și cea mai sfântă și cea mai frumoasă datorie a voastră: să nu uitați și să nu abandonați pe cei de acasă«.

Vorbii apoi elogios despre generalul Doda, care și după părerea sa n'avea de ce să mai între singur în parlamentul unguresc, când pe atâția români fruntași guvernul unguresc i-a îm-

piedecat cu foța să se aleagă. Condamnă cu asprime sistemul de alegere din Ungaria,

»Mare desiluzie am avut în oamenii aceștia. Și încă noi la 1848 credeam să putem lupta împreună pentru libertate«.

Îmi povestii, cum la 1848 șefii revoluțiunii române căutaseră să închee relațiuni cu Kossuth. Ba chiar pe vremea de exil se credeă în sinceritatea democratismului lor. Câte înlesniri nu li-se făcuseră și sub Cuza !...

»Acum însă îi cunoaștem bine și voi trebuie să scrieți mereu, să puneți în curent opinia publică dela noi cu tot ce se întâmplă dincolo. Ar fi bine ca îndeosebi să se încheie o legătură mai intimă între ziaristi«.

»Dar asta numai voi, cei tineri o puteți face. Noi, bătrânii d'aici, ne bucurăm, dacă într'un an odată, când e sesiunea Academiei, vedem câte p'un fruntaș de dincolo. Când am fost tineri, ne-am făcut în privința asta datoria: am luptat chiar și din exil, măcar că am avut o situație grea, cerându-ne sacrificii enorme, chiar viața !«
Se sculă atunci în picioare și emoționat lovea des cu pumnul în grămada de hârtii ce avea pe birou.

L'am privit ca pe un apostol. Fața sa esprima în deosebi energie multă. Își netezi nervos mustața albă și zise :

»Cu cât mai bună situație n'ați avea voi, cari chiar dacă v'ați exila, sunteți tot în patrie, căci țara aceasta este patria tuturor românilor... dar trebuie să lucrați mai cu sistem«.

Spuse că nu e prea încântat de felul cum e

bucurându-se de toate drepturile cuvîntului unui popor autohton.

Noi trimitem fraților noștri urări de bine și succes în lupta pornită de generoasa tinerime universitară.

Criza din Austria. Austria se află în fața unei răsplatii. Azi, Miercuri 3 Febr. primul-ministru baronul Bienert va depune în Reichsrat mult discutatul proiect de lege națională pentru Boemia. Până în ultima clipă situația a rămas însă nefavorabilă proiectului. În consiliul de miniștri guvernul a învins, ce-i drept, anevoințele, după rezistența îndelungată a dlui Dr. Schreiner, ministrul național german și a dlui Zazcek, ministrul național ceh. În parlament însă partidele cehești au înaintat un mare număr de propuneri urgente, cari în parlamentul austriac, se știe, sunt un mijloc de obstrucțiune. Dacă guvernul va izbuti să înlăture această piedică, făcând pe cehi să cedeze, atunci greutățile începutului ar fi învinse și după prima cetire, proiectul s'ar discuta în secțiune care ar numi o sub secțiune specială alcătuită din deputați germani și cehi din Boemia pentru a desbate proiectul.

În caz contrar guvernul e hotărât să nu sufere jocul inutil al obstrucției, ci va ajunge la camera. Dacă împotrivirea partidelor s'ar prelungi, guvernul ar fi chiar nevoit să alere la §. 14 din constituție, care prin dispozițiile sale introduce un fel de regim absolutist în cazul când parlamentul refuză votarea necesităților inexorabile ale statului ca bugetul și recruții.

Tratatul în chestiunea băncii. În legătură cu audiența primului ministru Wekerle, »Die Zeit« scrie următoarele: Consfăturile ce se vor urma cu guvernul austriac în chestiunea băncii, vor începe necondiționat încă în săptămâna aceasta. Tratatul, după cât se prevede, se vor porni pe baza elaboratului redactat de guvernul ungar în vederea tratatelor asupra băncii de cartel. Înainte de încheierea tratatelor cu guver-

condusă Societatea »Carpații« păcatul strămoșesc: cearta, prea s'a încuibat și p'acolo.

»Și-apoi n'ar fi permis să rămână vre-un oraș mai de seamă, în care să nu fie o societate a »Carpaților«... Numai așa opinia publică din România va ajunge să fie câștigată pentru cauza noastră și la un moment dat să vă putem fi cu folos.«

După ce s'a uitat la iscăliturile din adresă mă îndemnă să merg și la Senat.

»Să te duci și la generalul Florescu, el se interesează de cauza noastră, desigur va iscăli.«

(A și iscălit, deși eră prezident al Senatului.)

Bunavoința și interesarea pe care o avea pentru noi Dumitru Brătianu mă făcuse să m'apropii de el mai cu îndrăzneală. Îl însoțeam dela Camera de unde mai adeseori venea pe jos, ori cât eră de rea vremea. Deși avea vr'o 70 de ani, totuși umbla ușor și se ținea drept ca un tinăr. Intotdeauna mă întreba ce mai e nou prin Transilvania. Se interesa îndeosebi de peripețiile procesului Doda și de procesele »Tribunei« dela Sibiu.

Când i-am spus că, desigur, se va face apel la Coroană, a zis:

»Împăratul trebuie să-l scape de temniță. Cel puțin atâta!...«

D. Brătianu cunoștea de altfel pe mulți dintre șefii mișcării noastre dela 1848 și, desigur, între corespondențele sale se vor găsi și relațiuni despre legăturile sale cu ardeleni, de soarta cărora s'a interesat întotdeauna. Mare serviciu ne-ar face cine le va căuta și publica.

nul austriac, chestiunea băncii n'o s'ajungă pe punctul de rezolvire, în cercurile politice bine informate însă s'a răspândit părerea, că tratativele se vor tranșa cu urgența posibilă. Se lansează din izvor competent că încă înainte de ce cele două guverne vor aduce vre-o hotărâre în chestiunea băncii, se va înființa un consiliu de coroană sub președința M. Sale împăratului.

Spre pietre.

De Augusta Rubenescu.

De unde? Unde? De ce? sunt cele mai mari și mai greu de deslegat trei întrebări ale omeniei, cari fac să tresară nervii oricărui om contemplativ, îi agită sentimentele și îi întărește fantazia. Filozofii timpurilor trecute, naturaliștii, au încercat să înțeleagă și să delege această enigmă de trei, care în realitate nu e decât una. Din această dorință, după deslegarea marelui mister s'au dezvoltat deosebitele religii, cari cu explicările lor naive, imposibile, sau curate și mângăietoare și cu învățăturile lor au adus un balzam alinător asupra inimilor turmentate de mii de îndoieli.

Dar religia ne mângăie numai, dar nu explică, ne dă numai speranță, dar nu ridică vâlul de pe marele necunoscut. În inima omului, care trăiește infectată de microbii păgânismului, a sămănat grăunțele plantei imortale: mângăierea și speranța.

Misterul însă a rămas într-o obscuritate nepătrunsă. Contemplativii moderni, apostolii noui propovăduiesc cu mult curaj, că numai materia aceea e veșnică și nemuritoare care mistuită în sinul naturii și transformată se redeșteaptă mereu la nouă viață. Dintre îndoielnici și rătăcitori mulți țin cu cele patru sute milioane de budiști, cari cred în învățătura despre nimicirea totală a corpului și a sufletului, singura mântuitoare *Nirvana* și cari privesc promisiunea învierii ca o poveste bună, frumoasă, cari dă sufletelor crezătoare și primitive mângăierea cea mai fericitoare.

În sufletele vânătoare, în fanteziile aprinse, dorul arzător aprinde artificii admirabile și dau misterului explicarea minunată, multicoloră ca'n povești. Poate cel mai mare între ei e Camille Flammarion, celebrul astronom francez, după care sufletul omenesc ridicându-se de pe pământ se mută într'un corp nou și trăiește mereu pribegind prin miliardele de stele.

Iar întrebarea, care face să ne tresalte inima, dar mai departe în sufletul omenesc, cu o veșnică și în veci nestinsă flacără. Stoicii zic: e ceva, dar nu știu ce — și va fi ce trebuie să fie. Negativii exclamă mereu: nu e nimic, numai o viață de o palmă, atât ca a unui verme. Înainte și după ea, nimic. Iar credincioșii fericiți propovăduiesc viața de veci a sufletului.

Iar între credincioșii mulți și între cei fără de credință, proslăvitorii exclusiv ai vieții pământene și cei cari propovăduiesc îndeosebi drepturile trupului, tot mai accentuat strigă: Odată trăiesc și dacă am murit, d'odată cu mine și în mine se prăpădește ș'o lume. Până ce trăiesc, vreau să am parte de toate plăcerile trupului, pentru că dacă mor, nimica nu mă respălătește pentru renunțare, jertfe și răbdare.

Iar înțelepții spun cu modestie: Să fim buni și cinstiți! Și să grijim, că trupul e materie care putrezește și unde trupul dominează, acolo totul pornește spre destră-

mare. Corpul să fie deci stăpânit și înfrânat de suflet. Nu-i nimic dacă sufletului îi zicem și — pricepere, pentru că pricepând ajungem la convingere. Și numai așa putem renunța, căci dupăcum nu fiecare floare dă rod, tot așa nu se poate realiza oricare dorință. Să ne învățăm apoi să jertfim unul pentru altul, chiar fără să așteptăm în schimb reciprocitate ori gratitudine, pentru că lipsa de egoism este una dintre cele mai nobile însușiri omenești... Ea ne face să devenim mai conștienți de menirea noastră și să ne pătrundem de conștiința menirii omului și de solidaritatea dintre oameni.

Să fim buni. Să nu zimbim când vedem un om care crede. Căci sunt fericiți toți ceice viața asta pământească o petrec având credința învierii și a vieții de veci. Multe păcate se nimicesc încă în fașă, în urma credinței acesteia... Și cine ar putea să fie temerarul care să afirme cu siguranță că nu se va îndeplini sfânta scriptură? Aceștia credincioșii le pot răspunde cu drept cuvânt: Îți cedez credința, dacă îmi poți da în schimb ceva mai bun. Pe mine credința mă mângăie și mă liniștește: dacă îmi poți oferi ceva mai mult, mă închin ție!...

Și necredincioșii? Acei ce nu cred în nimic și jură pe această viață pământească de un cot, să socotească învierea așa, că în generația ce urmează după noi, viața noastră se perpetuiază și ne trezim neconținut la nouă viață în care binele moștenit își găsește răsplata și răul moștenit va fi lovit cu biciul cel cu șapte plesne al ispășirii. Toate virtuțile și toate păcatele noastre vor fi răsplătite și pedepsite în urmașii noștri.

Nu știm unde am plecat și unde vom ajunge. Dar putem să căutăm înapoi pe calea omeniei până acolo unde cărarea se pierde în negura vremurilor preistorice. Calea asta-i plină cu dărîmături. Cu dărîmăturile clădirilor uriașe, a operelor de artă, destinate vieții veșnice și a cetăților ridicate în piatră și în marmoră, dar și cu rămășițele unor culturi înfloritoare și dispărute, cu amintirile unor neamuri stinse, cu amintirile unor idoli năruți, ale unor morale și credinți, cari au încolțit în milioane de creeri au făcut să bată milioane de inimi și au cerut milioane de jertfe. Au trăit, au înflorit și s'au prăpădit ca stejarul bătrân de veacuri pe care furtuna îl răstoarnă sau se vestejește fără a învia în mlădițele sale.

Calea vieții omeniești e plină de învățături mari, strigătoare la cer. Din ruine, și din monumente putem vedea cum rasele mai nobile omeniești se eliberează din caosul neștiinței, cum s'au ridicat din prăpăstiile bestialității, ale vieții instinctive, cum și-au spart drum greu pe panta progresului, cum s'au ridicat mereu tot mai sus în gradele civilizației spre cunoștință, spre lumină și spre perfecțiune. Unele rase s'au ridicat în înălțimi amețitoare, pentru ca să cadă cu atât mai jos. Parcă o putere suprapământeană ar fi zis: până aici și nu mai departe! Parcă o putere demonică ar fi aruncat în izvorul cristalin al civilizației miamele putrefacției, de unde cei însetați, au băut otrava omorătoare de corp și suflet. Popoare puternice, culte, au pierit, s'au scoborât iară la gradul de popor barbar, sau au devenit epigonii de sânge amestecat (kores), umbrele de plâns ale strămoșilor lor mândri.

Ce au devenit popoarele puternice de odinioară, asirienii, babilonienii, fenicienii, e-trustii, persienii, grecii și romanii? S'au uscat de tot s'au au ajuns un trunchi uscat, putred, al cărui putere de viață slăbește din ce în ce. După bună stare materială, după cel mai înalt grad al înălțării sufletului, a venit decadența, care i-a strâns cu brațele ei sufocante și câmpul înflorit al culturii l'a transformat în mlaștina de putrefacție a degenerației. Corpul a învins sufletul, morala a fost biruită de instinct, religiunea de eretism. Și după cel mai frumos progres urmează totdeauna decadența.

Dacă contemplăm ruinele vorbitoare și instructive, sbuciumați de durere ne putem întreba: aceasta e dar soarta a tot ce există? Cea mai strălucită construcție a spiritului omenesc, floarea credinței și fructele științei, le descompune toate demonul negru al pieirii? Vai, câte turnuri babilonice n'am zidit și câte s'au surpat? Și acum se construiesc mereu, se construiesc turnuri cari tind spre cer. Fundamentul celor mai multora, se face din pietrele turnurilor de mult dărâmate, pe care civilizația nouă, pune cărămizile culturii moderne. Construim, construim mereu turnuri, și aproape ne-am urcat de-asupra nouriilor.

Dar oare până când se ridică acest turn sumet? Oare carii nu-i rod deja grinzile, cari îl proptesc? Oare un ocean, care cutremură pământul nu dărâmă cuiburile frumos cisalate de piatră? Urechii mai ascuțite au auzit deja scârțuitură, ochii îngrijați au zărit crepături.

Să privim popoarele culte cari stau în fruntea progresului modern. Germanul muncitor până la puitanism, după ce a ajuns în stadiul cel mai înalt al dezvoltării sufletești începe să alunece de pe baza morală și cu capul amețit propovăduiește învățături ră-tăcite. Își impune ca ținta vieții cultura lui frumoasă, dar frumosul îl caută în nudități, își face idol și adoră corpul omenesc și frământă milioane cu învățătura lui.

Francezii scot din magazina cu vechituri, ghilotina, care dela revoluție nici n'a ruginit încă, și decapitează fără milă pe cei vinovați. Poate că au și dreptate, căci și lupul și hiena le stărpim de pe fața pământului.

Suut între oam ni fiare, pentru păcatele cărora poate chiar și moartea e pedeapsă insuficientă. Dar fie vorba despre o viață oricât de ticăloasă, e totuși îngrozitor s'o stângi cu forța. Și putem ști noi oare — poate proteguiții vieții — că cei sbiciuiți de soartă, de forța cărei clipe de nebunie, de sâlă, de mizerie, au fost împinși la crimă? Dar fie criminalii oricât de bestiali clipa ce răpește viața în urma pedepsei, e totdeauna tristă, sdrobitoare și înspăimântătoare. Și iată poporul francez, poporul celei mai distinse națiuni din lume, — improvizează cabareture în jurul ghilotinei și trimite în cea lume pe nenorociții sguđuși de fiorul morții, cu muzici, cântând cântece de batjocură, râzând și făcând glume pe socoteala lor.

Tabloul acesta e nu se poate mai spăimântător! Execuțiunea publică în ochii lor nu e pildă care să'nfrice, nu e o ispășire plină de oroare pentru nemernicia săvârșită, ci un spectacol amuzant. Să nu retușăm tabloul afirmând că acest vulg e mătura-tura poporului francez, canaliile. Chiar să

fi fost pătura cea mai inferioară, ea s'a strâns din fiii celui dintâiu popor de cultură din lume. Și noi încă ne batem joc de oardele sălbatice din Azia, de oamenii-maimuțe din Africa și antropofobii din Guinea, când nici în oamenii civilizați n'a murit încă bestia săngeroasă a vremilor preistorice.

Ce icoană ne poate zugrăvi nădejdea noastră pentru viitorul omenimii, când nici cea mai involtă înflorire a civilizației nu e în stare să inobileze, să îmblânzească instinctele sălbatice? Ori s'a nămolit iarăși izvorul cristalin al civilizației? E gata să se prăbușească oare marele turn semet? Suntem urșiți și noi peirei, ca atâtea rase de popoare în istoria omenimii? O, să nu stăm lănceziți și cu brațele încrucișate în fața destinului! Să nu ne lăsăm repuși! Să plivim buruiana, să vindecăm ranele, să ascuțim armele științii, să ne apărăm și să luptăm.

Să ne întărim trupul și sufletul. Muncitorii cu trupul să-și lustruiască sufletele, căci munca trupească neconținută face inima scortoasă, tâmpește și insălbătește simțirile. Muncitorii cu spiritul să săvârșească muncă trupească, căci surmenajul spiritual rămâne nemistuit, rafinează la extrem și îmbolnăvește sufletul, îl enervează, în vreme ce trupul se moleșete, degenează.

Să creștem copiii în iubire de muncă, să infiltrăm în inimile lor conștiința că numai munca ne dă drepturi asupra vieții și că trândăvia fură pâinea din gura celor sărguincioși. Să nu le saturăm sufletele cu preamărirea războielor săngeroase, a comandantilor renumiți, a faptelor militare mari, ci să-i imprietenim cu viața eroilor muncii, viața și operile inventatorilor, medicilor, chimiștilor, savanților științelor naturale și artiștilor. Și în sfârșit să ne pătrundem cu toții de adevărul că în-viață și moarte, în muncă și suferință, ne suntem frați.

Să nu-i facem rău de-apropelului nostru și să nu respingem dela noi mâna întinsă după ajutor, ci luând aminte să ne gândim la celce a trăit cea mai desăvârșită viață pe pământ și care în bunătatea sa cerească a propovăduit cuvântul cel mai curat: iubiți-vă unul pe altul!

Regina Elena și răniții.

— Scrisoare din Roma. —

Cea dintâi veste despre cutremurul din sudul Italiei a sosit la Roma pe la orele 10 din ziua care a urmat catastrofa: se vorbea de trei morți și de vre o sută de răniți. În aceeași seară, telegramele din gazete înregistrau 100 de morți, iar în dimineața de 30 Decembrie st. n. (cutremurul a fost în noaptea de 28 spre 29 Dec.), cu groază se citea în ziare 15 mii de victime. Nu se știa încă, cât de mare a fost catastrofa și nimeni nu credea la început, că numărul victimelor este de 200.000.

Cel mai mare cataclism din câte se cunosc până acum s'a abătut asupra Italiei de sud, asupra acelu colț minunat și încântător, care purta numele de paradisul Europei.

În dimineața de 30 Decembrie, Regele Victor Emanuil a dat 200.000 de lei pentru ajutorul victimelor și a și voit să plece imediat la fața locului; dar regina Elena a voit să l'însoțească, teama de pericol pentru soțul iubit, dorul de ajutorare pentru cei loviți de nenorocire, a răscolit sentimentele nobile de cari inima reginei este plină, și la orele trei după prânz, cu un tren special, au plecat la Neapol, însoțiți de un aghiotant și de doi miniștri, cari, din întâmplare, se aflau pe peronul gării.

Ajunși la Neapol, s'au imbarcat imediat pe un

cuirasat și, în zorii zilei, de 31 Decembrie st. n. au sosit la locul dezastrului, în apele Messinei.

Regina Elena era singură fără dame de companie, fără cameristă: îmbrăcată simplu, cu un costum «tailleur» scurt, albastru, iar pe cap c'o șapcă de automobilist.

Regina poruncise să nu se dea nici un semnal, să nu i se dea nici un salut: se sui repede pe scara ce duce pe bord și toți, aproape, văzându-o, nu știau cine este.

Trecând pe punte își scoase cele două ace ce-i țineau șapca, apoi se coborî în vapor. În prima sală, în care de obicei ofițerii stau la masă, regina organizează un atelier, chiemă lângă sine câteva doamne messineze, scăpate cu viață și toate împreună, mândre de a se supune ordinelor Suveranei, se întreceau să facă feșe, pansamente pentru răniți și îmbrăcăminte pentru bieții copilași găsiți goi între dărâmături.

După ce orânduî atelierul, Regina se îmbracă cu o bluză albă de infirmieră și se coborî în salele de jos ale navei, unde erau răniții.

Acolo a fost cartierul său general: întra înainte de 7 și sta până la prânz; se întorcea după două ceasuri și sta până la 7 și jumătate seara. Nu scăpa nimic din vedere; fiecare rănit a văzut-o lângă patul său; fiecare a avut o vorbă de milă și de încurajare; fiecare a avut un suris care le da nădejde.

În salele navei, cei 250 de răniți umplu aierul cu vaietele și cu emanațiile de boală; doctorii, cu toate că deprinși cu viața din spitale, din când în când, urcă scările în grabă, ajung pe punte să respire aierul curat; singură Regina stă acolo ceasuri întregi, negândindu-se la sine, ci numai cum să aline suferințele acelor nenorociți.

Doamnele de societatea înaltă s'au grăbit să imite înaltul exemplu dat de Regina Elena. Printre acelea cari au dat mai multe dovezi de muncă și sacrificii e și Ducesa de Aosta.

O audență în sala răniților.

În ziua de 31 Decembrie, amiralul englez îmbrăcat în mare ținută și însoțit de adjutantul său de bandieră, vine de face vizită reglementară comandantului forțelor navale italiene. Află că regina e pe bord și cere să fie prezentat ca să-i aducă omagiile și salutul său. Ce-i de făcut? Amiralul italian e între ciocan și nicovală: nu poate nici să refuze cererea amiralului englez, nici să roage pe Regina să vie pe puntea navei. Amiralul italian stătu o clipă pe gânduri, apoi, făcând o mișcare cu capul, ca unul ce-și ia toată răspunderea, zice amiralului englez:

— Bine-voiți a mă urma.

Coboară scara și ajung în sala în care regina sta între răniți. Regina e palidă; îmbrăcată în bluza albă de infirmieră și lega pe un rănit la cap, unde avea o rană adâncă. Regina vede intrând cei doi amirali, înțelege ce este și vine spre ei. Amiralul englez nu cunosc pe regina subț îmbrăcăminte aceea modestă; amiralul italian îi explică echivocul; englezul se simte mișcat, face o plecăciune adâncă, îngână câteva vorbe și vrea să sărute mâna reginei. Dar mâna se trage îndărăt, și regina, surizind cu blândețe, zice:

— Nu, nu, e pătată de sânge și vă puteți infecta.

Apoi, cu puține vorbe pline de căldură, mulțamește amiralului pentru ajutorul ce marina engleză a dat răniților.

Audiența regală s'a sfârșit; regina se întoarce la răniți, amiralul englez se urcă pe punte, cu ochii roșii de plâns.

O zi mai târziu, anul nou, medicii sunt ocupați de o femeie — greu rănită, — căreia i-au rămas subț dărâmături doi copii și bărbatul, și care, de patru zile, nu vrea să mănânce: vrea să moară de foame, vrea să se ducă la ai săi. Regina căreia i-se spunea totul, duce nenorocitei o ceașcă de bulion. Femeia n'o ia. Atunci regina se plecă peste fața acelei nenorocite, o sărută și o roagă:

— la bulionul acesta pentru mine; te rog, te rog eu.

Femeia plânge, ia bulionul ce-l dă regina. Cei câțiva martori ai acestei scene nu zic nici o vorbă, dar își țin cu greu lacrimile.

În aceeași zi, câțiva marinari aduc pe bord în triumf o copilă de patru ani pe care au scăpat-o, mulțămită unui papagal; de subț dărâmături se

auzea glasul papagalului strigând: »Maria, Maria«. Marinarii dau de o parte cu băgare de seamă dărâmurile și găesc pe Maria sub ruinele casei, îngropată de vie, de patru zile. Aduc cu alaiu pe bord paserea și copila. Regina aleargă cu fetița în brațe și-o leagă și-i vorbește la ureche, ca o mamă.

Altă fetiță de patru ani, scăpată prin minune, plânge că i-s'a spart păpușa. În creierul ei, grozăvenia faptului nu se simte, nu-și dă seama nici de lipsa părinților rămași morți, nici nu știe să spuie cui o chiamă. Regina Elena o mângăie și din cărpe îi face o păpușă pe care i-o pune în pat. Copila zimbește fericită.

În seara de anul nou, alt cutremur zguduie pământul, făcând să se cutremure chiurasata »Regina Elena« și spăimântând pe toți. O femeie rănită, pe jumătate nebună de groază se ridică din pat și năvălește spre ușă. Regina vrea s'o oprească, dar femeia, neștiind ce face, o lovește cu capul în piept.

Un fior trece prin cei de față, câțiva aleargă la femeie, dar Regina, zimbește, face semn că nu e nimic și încurajează cu vorba pe cei speriați.

În ziua de 2 Ianuarie, marinarii, de pe chiurasată, află că Regina va pleca în noaptea aceea. O văd pe punte: e slăbită și galbenă, aproape bolnavă, dar ochii ei negri ard de focul milei și par că luminează fața nobilă și delicată.

Regina face cea din urmă vizită, se duce la fie-care rănit în parte, își ia ramas bun dela fiecare, apoi se urcă iar pe punte. Marinarii vor s'o mai vadă odată, s'o salute, vor să mai vadă odată pe »Santa nostra« cum îi ziceau ei. Pentru clipă au uitat de disciplina aspră după bord. Marinarii au muncit, au trecut prin atâtea primejdii, au dezgropat de sub ruine atâtea răniți, au avut ca tovarăș de muncă pe Regina.

Comandantul chiurasatului încruntă sprâncenele la această manifestație de nedisciplină, dar nu are curaj să dea ordin ca soldații să se ducă la locurile lor, și acum toți au priceput: comandantul a încruntat sprâncenele ca să-și oprească lacrimile ce-i scâldau ochii.

Regina face semn cu mâna tuturor, coboară scara, se urcă în șalupă, pleacă.

Nici un strigăt, nici o vorbă, nici un salut; genunchii se îndoaie ca de o putere nevăzută, lacrimile taie fețele pe bronz ale marinarilor.

A plecat, s'a dus și cu sine a luat nădejdea multor din răniți, cari găseau mângăiere în zimbetul blând al Reginei Elena di Savoia.

Pompiliu Robescu.

Din România.

Proiectul dlui Al. Djuvara. Dl Al. Djuvara, ministrul industriei și comerțului, a depus pe biroul camerei un proiect de lege privitor la exploatarea stațiunilor balneare ale statului.

Iată, în rezumat, economia acestui proiect de lege:

Guvernul este autorizat să constituie societăți pentru exploatarea stațiunilor balneare ale statului și pentru realizarea îmbunătățirilor necesare lor.

Aceste societăți vor fi persoane juridice.

Pentru a înlesni aplicarea practică a principiilor admise în proiectul de lege, statul poate constitui aceste societăți pentru fiecare stațiune balneară în parte, sau pentru mai multe stațiuni împreună, normele rămânând aceleași.

Statul depune în aceste societăți izvoarele de ape minerale, construcțiunile, instalațiunile și terenurile sale dela băile Govora, Călimănești-Căciulata, Lacul Sărat și Techir-Ghiol, precum și orice alte izvoare de ape minerale i-ar mai aparține; iar particularii vor vărsa prin subscriere publică capitalul necesar pentru buna instalare și funcționare a stațiunilor balneare.

În ce privește acest capital, el a fost fixat deocămdată la 3 milioane pentru Govora, 2 mil. pentru Călimănești Căciulata și câte un milion pentru Lacul-Sărat și Techir-Ghiol. La caz de

trebuință, el va putea fi sporit de adunările generale în înțelegere cu guvernul.

Construcțiuni. »Conservatorul« află că direcția căilor ferate a început construirea a 33 stații intermediare cari vor fi puse la dispoziția ministrului de război pentru a depozita muniții de războiu.

Lucrările de construcție se fac în regie și de urgență.

Teatru. În sala Teatrului Național a avut loc reprezentația de gală dată cu concursul elitei bucureștene în folosul societății de cultură Macedo-Română.

La ministerul de instrucțiune se studiază modificarea legii sinodului.

O conferință a avut loc zilele acestea la care au luat parte mitropolitul primat și episcopii, sub președinția d-lui ministru Spiru Haret.

Militare. Pe ziua de 1 Aprilie se va înființa regimentul 36 de infanterie cu două batalioane. Acest regiment va avea reședința la Babadag împreună cu un batalion; al doilea batalion va fi la Măcin.

Regimentul 36 va forma o brigadă împreună cu reg. 33 Tulcea.

Batalionul al treilea din regimentul Tulcea va avea sediul la Isacea.

Conferința dlui Ov. Densușianu. Duminică seara, dl Ov. Densușianu și-a ținut conferința sa la Ateneu, vorbind despre »Tinerimea și cultura artistică«

Amintește că la noi cultura artistică a fost până acum neglijată. Publicul nostru este indiferent față de manifestațiunile artistice. Cauza este că noi de tineri nu am fost deprinși să apreciem manifestațiunile superioare ale artei. Vorbește de diferite curente artistice create în statele occidentale.

Conferențiarul se ocupă de mijloacele prin cari se poate obține cultivarea sentimentului artistic în tinerimea din școli. Să se dea clădirilor școlare o formă potrivită dezvoltării artistice; să se decoreze zidurile claselor cu reproduceri de tablouri însemnate. Pentru cultivarea sentimentului artistic mai vin în ajutor învățarea istoriei și literaturii naționale, a muzicii, desenului. Excursiunile școlare sunt de asemenea un element important.

Astăzi arta nu mai poate rămâne un privilegiu pentru cei bogați, ea trebuie să străbată până în straturile de jos ale populației. Artă trebuie să fie un factor de solidaritate socială.

Din străinătate.

Fi-va războiu? Ziarului »Voss. Ztg.« îi se scrie din Sofia: Se crede că Marți, săptămâna viitoare, puterile vor interveni pentru a preveni complicațiile ce amenință cu războiu. Vre-o câțiva dintre diplomați n'au primit încă ordin de intervenire. Miniștrii bulgari vor pleca luni la Filippopol, unde se vor înfățișa la recviemul solemn întru amintirea principesei Maria Ludovica, cu prilejul celei de a 10-a aniversară dela moartea ei. Astfel numai Marți se va întruni consiliul de miniștrii pentru a hotărî soarta divergențelor cu Turcia. În cercuri guvernamentale se svonește că Bulgaria nu va ceda nici unei presiuni venite din afară.

Declarațiile marelui vizir. Chestionat de corespondentul unui ziar mondial, marele vizir Pașa Kiamil a declarat, că pretențiunile Turciei față cu Bulgaria sunt nestrămutabile. Suma de 125 milioane de franci cuprinde și despăgubirile pentru căile ferate orientale.

Din suma aceasta sunt de a se plăti imediat

100 milioane, iar 25 milioane de amortizat în decurs de 3 până în 4 ani.

Soldați răzvrățiți. Ziarul »Sabah« spune că soldații răzvrățiți reclamă plata soldei lor neachitată de mult și că au ocupat de șapte zile moschea profetului la Medina.

În urma agitației dela Academia militară, au fost eliminați peste 100 elevi. Instigatorii vor fi dați judecâței tribunalului de războiu.

Ziarul »Ikdam« află din cercurile oficiale că Bulgaria va trimite săptămâna viitoare delegați la Constantinopole pentru reluarea negocierilor.

Revolta dela Academia militară pare a fi cu totul isprăvită. Elevii școlii s'au întors ieri din concediu; Vineri, din ordinul ministrului de războiu, au fost înconjurați de trupe, 60 de instigatorii au fost arestați, ceilalți au trebuit să remită revolverele și armele ce aveau și să jure strictă ascultare pe viitor.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 3 Februarie n. 1909.

Pentru frații din Italia.

Azi am primit o sumă mai mărișoară din comuna Coștei (lângi Vârșeț), adunată de amicul nostru Avram Corcea, cunoscutul fruntaș bândățean, care, nu putea să lipsească nici dela această datorie națională.

Contribuiri adunate cu discul din sf. biserică din Șistaroveț, Miersig și Lapușnic o colectă a dlui învățator Toma Sirca și o colectă a corului din Orlat.

Suntem datori să amintim aci că colecta din Orlat este cea dintâiu pe care o primim din Ardeal.

Sumele noastre de azi:

Colecta din Coștei a părintelui Avram Corcea, dela Avram Corcea, paroh 5 coroane, Ioan Gaita 3 coroane, Alexandru Guga, paroh, Ioan Novac, Patrachie Rămneanțu, inv., Ioan Liuba, propr., Nistor Ureche câte 2 cor, David Măluș, episcop, Simeon Corcea, neguțator, Iosif Iencea, Lazăr Petruți, Teodor Novac, Ilija Iencea, Avram Juica, Trăilă Novac, Sima Radovanu, Nicolae Roxa, Sima Ureche, Iosif Lupei, Meilă Lagea, Milca Măiogan, neguțator, Meilă Miloia, neguțator, Avram Țera, Chirilă Păuța, rotar, Nistor Novac, primar, Chirilă Țera, Ana König, poștăriță, Gheorghe Ștepan, Iova Maleta, Lazăr Popescu, Nicolae Imbroane, Dumitru Bragea, Ion Butan, Victor Trăilovici, paroh, Ioan Ogrin, neguțator câte 1 cor., Gheorghe Păuța, Iosif Maleta câte 80 fil., Iovan Iencea, Teodor Țera, Vidu Mozor, Petru Cioboran, Ioan Pitic, Iosif Corcea, Iova Iencea câte 60 fil., Ioan Păuța, Ioan Panciovanu, Ioan Măiogan, Vășile Maiogan, Gheorghe Cioboran, Trăian Miocu, Păun Petrica, Pau Tisan, Rista Ilija, Mihai Prodan, Ion Belca, Ilija Pitic, Meilă Gașpăr, Mărtin Pitic, Meilă Străin, Ion Corcea, Ion Borca, Ion Colojoară, Iova Străin și Teodor Băete, câte — 40, Maxim Ștepan, Petru Novac, Pau Lupei, Ion Iova, Ion Frățilă, Pau Lagea, Avram Minda, Avram Anca, Ion Țera, Teodor Radovanu, Gusti Adega, Ilija Martinescu, croitor, Andrei Butan, faur, Sima Albu și Pau Frățilă, câte — 20, Biserica ort. or.-rom. 20.—. Total — » 8280

Colecta corului din Orlat (Transilvania) prin dd. Ioan Giurgiu, dirigentul corului și Ion S. Bradu, casarul

Dacă a-ți încercat toate!
și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de
SPIET DE GHIATA

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, junghuri în coaste și în spate, se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 literi, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin poștă.

Se găsește și se poate comanda la
Szémann Agoston,
farmacist,
Hatvan, Főter nr. 126
Se expediază zilnic în toate părțile lumii

Orului, dela: Ioan Ghisoiu paroh Orlat cor. 2.60, Ioan Oțoiu paroh Aciliu I., Gligor Dancu Săcel 1.—, Gheorghe Baciu Orlat 3.—, Leon Maiorescu, Simion Lotoiu, Vítályos Gh., Lungui I., Nicolae Baciu, Mihailă Rodan, Ana Giurgiu și Ion Iacob Gavrilă, câte 1 cor., Vasile Fulea, Mihailă Sărb și Ioan Siamu cu câte 80 fileri, Man Alexandru și Svoboda Antal, cu câte 50 fileri, V. Mărginean, P. Muntean, S. Dordea, Ioan Albu, C. Popa, P. Avram, Ios. Zidu, Ana Milea, I. Muntean, Mih. Dordea, P. Stoia, P. Mateiu, Nicul. Fulea, I. I. Poplăcian, Iacob Gligorie, I. M. Muntean, P. Găță, I. N. Topărcian, P. I. Albu, G. Bauman, M. Moga, Bauman jun., Val. Găvozdea, Nic. S. Poplăcian, cu câte 40 fil., A. Chis 30 fil., G. Isdrailă, I. Z. Pop, C. Fulea, M. Loloiu, A. V. Beu, N. Stroia, G. Albu, B. Bumbea, Buc. Daina, S. Beu, P. Găină, A. Z. Pop, P. Cr. Milea, I. V. Ghișoiu, Ilie Lupu, N. Isdrailă, S. Milea, A. Topărcian, G. Gligorie, Buc. Mugia, Buc. Rodean, A. Postă, M. Fulea, Buc. Brad, Ana Pop, N. Poplăcian, M. Muntean, M. Isdrailă, M. I. Brad, B. Rosca, P. Poplăcian, G. Poplăcian S. Roșca, P. V. Pop, G. I. Daina, I. Floare, N. Bumbea, M. Paul, Nic. Barna, S. Gligorie, Ioan Banciu, Ana Zidu, G. Stoică, I. Dordea, G. Bauman, Ios. Rodean, M. I. Tăban, I. Gavrilă, Ana I. Stoică, A. G. Gavrilă, N. N. Popa, G. Gligoria, G. Gavrilă C. Mugia, A. Poplăcian, D. Bumbea, I. Poplăcian, C. Pop, A. Nan, B. Barna, Mih. Muntean, Găță, I. Posta, Nic. G. Gligorie, P. Olariu, N. Rău, G. Vagner, Ioana Floare, I. G. Opreș, P. Topărcian, Mih. Parolă, I. Văcariu, I. G. Bumbea, V. N. B. Pop, cu câte 20 fil., și P. Ghișoiu 30 fileri — toți din Orlat. Total: 44 cor. din care venit curat sunt 40 cor. — — — — —

Colecta din Mănerău a dlui Toma Sirca, dela: Toma Sirca învăț. 1 cor. Ioan Birtoc prim-epitrop 50 bani, Iacob Lucea 50 bani, Romul Popoviciu preot 1 cor. Ioan Lucea 40 bani, Ioan Pantea 20 bani, Miron Lucea 20 bani, Ioan Horga 20 bani, Terențiu Tonța 20 bani, Ioan Abrudean 10 bani, Ioan Iercan 20 bani, Teodor Duma 40 bani, Din tas (ca discul) în 18/31 Ianuarie 3 cor. 72 bani. — — — — —

Cu discul din biserica din Lăpușnic prin părintele *Livius T. Mihailovici* — — — — —
Cu discul din biserica din Șistaruș prin dl. *Meletiu Suciu*, prim-epitrop — — — — —
Cu discul din biserica din Miersig prin dl. *Dudulescu* — — — — —

Gerasim Sîrb protopop ort. român Belint — — — — —
Dr. Ioan Popovici, medic St.-Ana — — — — —
Paul Gavrillette inv. Beliu — — — — —
Ioan Crișan, Socodor — — — — —

Total 169.42

Listele noastre precedente 1907.72

Laolaltă: cor. 2077.14

— **Oaspeți iubiți.** Suntem anunțați că la festivitățile culturale dela 11 Februarie lua parte din Craiova dd. C. Vercescu, prefectul județului și Alex. N. Săulescu deputat de Dolj.

Sunt așteptați cu drag.

— **In interesul adevărului.** Suntem solicitați să publicăm următoarele:

Onorată redacțiune! In numărul 11 al »Luptei« a apărut o notiță răutăcioasă îndreptată în contra mea, la care aș dori să răspund, dar numai pentru apărarea reputației mele în fața publicului românesc adânc vătămate prin notița amintită.

Vă rog să binevoiți a da loc în prețutul voastră ziar, declarațiunei de jos.

la Gherla se aranjează o petrecere ungureasă

a societății maghiare »Székelytársaság« de aici.

Fiind bolnav pe pat de aproape o săptămână, am primit și eu o invitare la petrecerea de sus, pe care cetindu-o spre mirarea mea cea mare am văzut pus și numele meu în șirul membrilor comitetului ei aranjator, din care însă nu fac parte.

In primul moment așa slab cum eram m'am sculat din pat și am trimis »Gazetei Transilvaniei« o notiță prin care descriind cazul, am declarat — ceeace și acum o fac din nou — că *nici din susnumita societate, nici din comitetul ei aranjator, nu fac parte, iar între membrii comitetului petrecerii am ajuns fără știrea și învoirea mea.*

Această rectificare alaltăieri am și pus-o pe poștă și am expediat-o »Gazetei«.

Spre marea mea mirare cetesc azi în »Lupta« exercițiile de stil ale unui domn dealtfel destul de notoric pe aici, care odinioară pe când era prof. la preparandia română de aici. își batea cu toba sentimentele preînse românești, ținând totodată de compatibil ca în aceiași vreme să petreacă la chefuri cu ofițerii dela husarii de aici

Acest domn dupăce ș'a dat arama pe față și s'a demascat și după daraverile »corecte« — după părerile d-sale — dela preparandia de aici, în răsbunarea sa a mers până acolo de a făcut *insinuări false la ministrul de culte*, spunând că *in institutul preparandial român de aici se face politică naționalistă de panromânism și alte de acest fel*, despre cari avem dovezi în scris, pe cari și subscrisul le-am celit, ceeace a avut ca urmare o cercetare severă din partea ministrului, în decursul căreia însă, *toate insinuările s'au dovedit de nedrepte și nebazate.*

Un astfel de domn, care mai scrie și alte »flori« prin »Lupta«, ca și cea cu cercetarea contra consistorului de aici, vine de predică o morală, care d sale îi lipsește cu desăvârșire.

Destul de rău, că redacția »Luptei« dă în vileag astfel de lucruri, fără a se convinge despre adevărul lor!

Primiți Vă rog st. dle redactor expresiunea sincerei mele stime.

Gherla, în 1 Februarie 1909. Dr. I. Cl. Iuga.

— **Duel mortal.** Din Frankfurt se anunță că pe câmpul de exerciții al regimentului 21 de infanterie a avut loc un duel cu pistolul între căpitanul Rudolf Ertzen și locotenentul Stukrap.

La primul schimb de gloanțe locotenentul a fost rănit în piept, și a încetat după câteva minute din viață, deoarece glonțul pătrunsese în inimă.

Cauzele sunt încă necunoscute, dar se bănuiește o dramă de familie.

— **Afacerea Steinheil.** Se pare, că judecătorul André a izbutit cu multă dibăcie să descurce firele acestei afaceri atât de misterioase și soluția definitivă nu este decât o chestie de câteva zile. In ultimul timp s'au mai adăugat încă câteva elemente noi, la celelalte, cari constituie dosarul deja atât de voluminos al îndoitoiului asasinat din fundătura Ronsin. Este vorba de noi martori, cari știu totul și ar putea coopera la restabilirea adevărului. Doamna Prevost, o prietină intimă a doamnei Steinheil, e bănuită ca complice la crimă. Până acum ea n'a voit să rostească numele asasinului sau a celorlalți complici pe cari se zice că îi cunoaște. Se șoptește, că chiar judecătorul de instrucție a luat toate măsurile să păstreze vâlul de mister, în care e înfășurată această doamnă. Din trecutul ei se știe, că eră în relație de prietinie intimă cu doamna Steinheil de 6 ani.

In dimineața crimei a alergat la patul presupusei victime fără să o fi înștiințat cineva. Cu câteva zile înainte de dramă, ea își părăsise apartamentul din cartierul Vaugirard, care se află lângă acela al d-nei Steinheil. Toată atitudinea ei e suspectă și escită curiozitatea.

Mai există un martor, care in ultimul timp a devenit obiectul unei atențiuni speciale. Acest martor, al cărui nume încă nu s'a pronunțat, a declarat că ar fi auzit în momentul crimei sunete de pași, strigăte, o mișcare neobișnuită, ceea-ce pare a dovedi că d-na Steinheil a avut ajutor. Nici acest martor, care știe tot, n'a voit până în momentul de față să declare numele asasinului și al complicilor. Din ce motive? Unii pretind că e teama de pedeapsă, alții că e o recuno-

ștință »pe viață și pe moarte«, care îl împiedecă de a face vre-o mărturisire.

Ca ultim amănunt amintim de ceasul de călătorie al pictorului Steinheil, care după omor a fost găsit într'un dulap din camera sa și cu urme de degete pe el. Se credea, că urmele aceste ar fi ale doamnei Steinheil sau a personalului ei, agenții polițienești având ordin de a apuca ceasul numai de cârlig, — dar expertiza dovedește că aici este amestecul unei persoane străine. Poate că aici se va găsi cheia enigmei.

Se așteaptă ultimul cuvânt al judecătorului, când probabil toate vor fi demascate.

— **O mie de orfani.** Ziarul »Berliner Tageblatt« și-a manifestat dorința ca o parte din sumele strânse din toate țările, pentru victimele din sudul Italiei, să fie întrebuințate la construirea și întreținerea mai multor orfelinate pentru cei o mie de copii orfani din Sicilia și Calabria.

S'ar găsi multe palate nelocuite, continuă ziarul, pentru adăpostirea acestei turme nefericite, și s'ar putea pune pe ele inscripția: »Adoptați de mila obștească«. Pentru confirmarea acestei frumoase idei, au scrisori de aderare din toate părțile.

»Berliner Tageblatt« a vroit să aibă și părerea reginei Elena asupra acestei propuneri.

Mareșalul curții regale a răspuns susnumitului ziar printr'o telegramă călduroasă în numele suveranei sale.

La Roma s'a înființat un comitet național, tocmai în vederea înființării unor asemenea orfelinate.

Italia a fost mai eroică decât oricând, chiar în nenorocirea sa. Toată lumea a luat parte la durerea Italiei și a arătat adâncele simpatii ce păstrează pentru poporul care a fost unul din leagănul artei și civilizației noastre moderne.

Interesul pe care-l poartă neamurile civilizate vicimelor din Italia de sud, arată că durerea acestei țări a fost acea a lumii civilizate.

— **Pianista Osono.** La Charlottenburg, în Germania, lumea se ocupă foarte mult de un talent extraordinar de precoce: o fetiță de trei ani, Osono, promite a fi foarte curând excelentă artistă a clavierului.

Acum 9 luni încă a dat semne de un auz muzical fără pereche. E copila unui medic spaniol și sora după mamă cu micul Penilo Arriola care la vârsta de 9 ani a fost recunoscut ca un pianist excelent.

— **Impăratul Wilhelm decorează pe veteranii francezi.** Cu ocazia jubileului său de 50 de ani, împăratul Wilhelm a făcut un gest merit să măgulească amorul propriu al francezilor și mai ales al alsacianilor.

La o mare revistă militară din Strasburg, kaiserul remarcase acum câteva luni de zile printre veterinarilor germani și vre-o 10 veterinari francezi, care purtau pe piept medaliile războaielor din Crimeea și Italia.

Acestor veterinari împăratul le ținuse un adevărat discurs, în care printre altele laudase și bravura armatei franceze.

Cu ocazia jubileului său, împăratul a dispus ca veteranii francezi domiciliați în Germania să fie decorați cu medalia de onoare de aur.

Ceremonia decorării s'a făcut la Strasburg în mijlocul trupelor germane sub arme.

— **Hymen.** Dl. Grigoriu Mălinașiu învățător și d-șoara Anița Mărginean își vor serba cununia Duminecă în 14 Februarie st. n. 1909 la orele 3 d. a. în biserica gr. cat. din Figa (Füge). Șieu-Măgeruș — Figa în Februarie 1909.

— **Dr. Iuliu Morariu** aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelarie advocațială în Uioara (Marosujvár) strada Király Nr. 24, între oficiul montan reg. și farmacia László.

— **Necrolog.** Subsemnații cu inimă înfrântă de durere anunțăm, că neuitatul nostru tată, frate, socru și moș: *Ioan Coroiu* paroh ort. român în Vașcău-Bărești, după un morb greu și îndelungat a răposat în Domnul la 18/31 Ianuarie 1909 orele 2 dimineața, în al 58-lea an al etății și al 38-lea an al preoției sale. Inmormântarea s'a întâmplat în 20 Ianuarie (2 Feb.) a. c. la orele 10 a. m. Fie-i somnul lin! Leția mărit. Cucu, Valeriu, Iuliana, fii; Antița mărit. Cosma, soră; Traian Cucu preot, ginere; Ioan, Georgiu, Elena, Mărioara, Ana nepoți și nepoate.

Opawski József

prima fabrică de trăsuri de copii
în Ungaria de sud.

TIMIȘOARA. — Jozsefváros.
Bonnáz-u. nr. 15.

Ține în deposit

trăsuri de copii

fabricațiune proprie, dela cele mai
simple până la cele mai îm-
dobite cu prețuri favorabile.

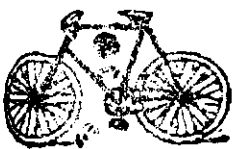
Tot așa primește tot felul de
reparaturi în branșa aceasta.

KATZKY ANTAL

atelier mehanic de mașini de cusut
și biciclete

Temesvár, Belváros
Lonovics-u. 6 sz. (Intra-
rea prin partea str. Jenő főherceg).

Se angajază să repare și să procure mașini de cusut, mașini
de împletit ciorapi, biciclete motoare, automobile, gra-
mofoane și mașini de scris, precum sonerii electrice și repa-
rarea telegrafelor de casă și introducerea lor.

Ține în deposit mașini de cusut vechi și
biciolete, tot așa grammofoane și părți sepa-
rate de mașini de cusut și biciclete.

Mare asortiment în plăci românești pentru gra-
mofoane cu diametru de 25 cm., 4 cor. 50 fil.

Preț-curent gratuit și portu franco.

Recomandă de-asemenea practicile (mașini)

● **cuptoare de fert** ●

în toate variațiile dela execuția cea mai
simplă până la cea mai elegantă.

Atrage atențiunea on. public din localitate și
din împrejurime asupra atelierului său de

● **lăcătușerie, și construcție** ●

care-i cel mai mare din tot Sibiiul

și pe care l-am instalat conform cerințelor
moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente
de muncă! Primește ori-ce-fel de construcții
atingătoare de această branșă, precum:

lucrări de la clădiri, portaluri, schele și gratii de fer, în-
grădiri de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși de
fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cișmele și orice

● ● lucrări de fer și lucrări de bas-relief. ● ●

Trimit gratis și franco decli-
ziuni (proiecte de cheltueli)
pentru casse de bani, mașini
de fert (sparchert) etc.

≡ **E. Purece** ≡
Sibiu, Schmidtgasse 19.

Telefon 149 și 227. — Telefon 149 și 227.

Frații Lászlóczky din Cluj

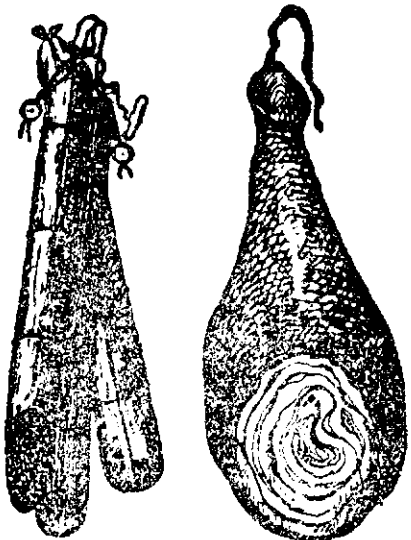
aduc la cunoștință că cârnățaria veche de 40 ani, au
mărit-o și au provăzut-o cu instalație electrică. Re-
comandă specialitățile de prima calitate de

**cârnaț din Cluj, slănină și
articlii de cârnățarie,**

precum: slănină fină (Kaiserfleisch), slănină cu
aiu, cârnaț, carmanadă, șuncă, limbă; în se-
zonul de iarnă

cârtaș de Cluj
și sângerete; spe-
cialități de câr-
taș și cârnați,
pastete, și rânză
de porc umplută,
slănină pentru
muncitori în can-
titate peste 25 kg.;
în fine untură cu-
rată de porc to-
pită în vase.

La comande mari
și prețuri mari.

Expdiare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și grabnic.

Cu catalog de prețuri sau cu informațiuni servim bucuros. — Adresa:

FRAȚII LÁSZLÓCZKY fabrică de
cârnățarie -
Cluj — Kolozsvár.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

dupa mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
și 5⁰/₁₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipoex spe-
sele de intabulare, convertex datoriile de interese mari.

== Rezolvare grabnică, serviciu prompt. ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primește pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili
și demni de încredere.

„Zlăgnea”, institut de credit și economii societate pe acții în Zlagna.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »ZLĂGNEANA«, societate pe acții, se convoacă prin această

XI-a adunare generală ordinară

conform §. 16 din statutele societății pe Sâmbătă, în 20 Februarie st. n. 1909 la orele 10 a. m., eventual pe Sâmbătă la 27 februarie 1909 la orele 10 a. m. în localul școlii române gr.-or. din Zlagna cu următorul

Program:

1. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghere.
2. Impărțirea profitului curat și darea absolutului.
3. Fixarea marcelor de prezență pentru anul 1909.
4. Alegerea alor 2 membri în direcțiune, în locul alor doi ieșiți prin vechimea funcțiunii lor.
5. Raport despre subscrierea acțiilor din emisiunea a II-a și luarea măsurilor pentru numărul de acții neoptate.

Acei domni acționari, cari voiesc a participa cu vot decisiv la adunarea generală, sunt poftiți a-și depune, conform §. 22 din statute, puțin cu 24 ore înainte de adunare, acțiunile scrise pe numele lor, respective pe numele acelor, pe cari îi reprezintă precum și documentele de potență la cassa societății în Zlagna. Acțiunile să pot depune și la: »Albina« în Sibiu, la »Victoria« în Arad, la »Făgețana« în Făget, la »Auraria« în Abrud, la »Detunata« în Bucium, și la »Buciumana« în Bucium-Poeni.

Zlagna, la 21 Ianuarie st. n. 1909.

Direcțiunea

Activa**CONTUL BILANȚ PE 1908****Pas**

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Numerar	2766	71	Capital I-a emisiune	50000	—
Cambii în portfel	355870	—	Capital a II-a emisiune	12861	—
Imprumuturi ipotecare	27741	—	Fond de rezervă		
Imprumuturi pe obligațiuni	417	—	Reescompt		
Realități	2083	23	Depuneri spre fructificare		
Efecte	1000	—	Saldul intereselor transitorii		
Cont curent	695	—	Dividende neindicat		
Mobiliar	190	—	Scopuri de binefacere		
20% amortizare	40	—	Providenți		
			Creditori		
			Profit curat		
	390722	94		390722	94

Spese**CONTUL PERDERE ȘI PROFIT****Veni**

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Interese de reescompt	10420	65	Interese de escompt	32208	73
Interese de depuneri	7417	93	Interese ipotecare	1914	88
4% interesele fondului de rezervă	960	—	Interese de obligațiuni	26	04
Dare comunală și directă	3256	85	Proviziuni	4263	94
Dare după interese depuneri	741	79			
Salare	3610	—			
Spese	836	98			
Marce de prezență	911	—			
Chirie	600	—			
Porto	179	42			
Amortizări: 20% mobilier	40	—			
Fretenziuni dubioase	385	—			
Competință de timbru	34	57			
Profit curat	9019	40			
	38413	59		38413	59

Zlagna, la 31 Decembrie 1908.

Nicolae Cristea m. p.
președinte.

DIRECȚIUNEA:

Nicolae Olariu m. p.
contabil.

Emanuil Beșa m. p.
dir. executiv.

Petru Popoviciu m. p.

Victor Demian m. p.

Stefan Corpade a Anii m. p.

Petru Presecan m. p.

Iosif Magda m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le am aflat în ordine.

Zlagna, la 27 Ianuarie 1909.

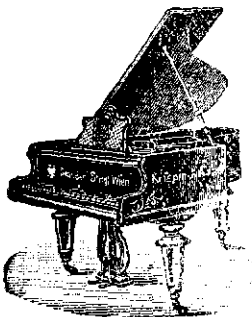
Alexandru Baieșan m. p., preș.

Ioan Ursa m. p.

Ioan Lucăcel m. p.

Dionisiu Costea m. p.

Ioan Fodorean m. p.

Fondat în 1850.

JOSIF KRISPIN Piano

Deák Ferencz u. 28.

Imprumutarea pianului dela 6 cor. în sus. Taxa de împrumut a bibliotecii: pe o lună 1 cor. de volum 8 fil.

Intre plăcerile vieți familiare se socotește la tot cazul și pianul. În magazinul meu stau plane la dispoziție: dela 700 de cor. în sus, noi, și dela 200 cor. în sus folosite.

Acordarea pianelor în loc și provincie le fac prin ajutorul meu cu diplomă.

În biblioteca mea de împrumut, publică, în care sunt opuri beletristice: maghiare, germane și franceze în asortiment bogat.